

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

VÝBOR REGIÓNOV

123. PLENÁRNE ZASADNUTIE Z 11. – 12. MÁJA 2017

Uznesenie Európskeho výboru regiónov – Biela kniha Európskej komisie o budúcnosti Európy – Úvahy a scenáre pre štáty EÚ-27 k vývoju do roku 2025

(2017/C 306/01)

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

1. považuje Bielu knihu Európskej komisie o budúcnosti Európy – Úvahy a scenáre pre štáty EÚ-27 k vývoju do roku 2025 za jeden z významných príspevkov k súčasným diskusiám o budúcom vývoji EÚ, ktoré musia vyústiť do hmatateľných výsledkov pred voľbami do Európskeho parlamentu v júni 2019 a po nich.
2. Víta Rímsku deklaráciu, v ktorej signatári uviedli, že budú „spolupracovať na úrovni, ktorá prinesie skutočnú zmenu, a to tak na úrovni Európskej únie, ako aj na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni, a v duchu dôvery a lojálnej spolupráce medzi členskými štátmi aj medzi nimi a inštitúciami EÚ v súlade so zásadou subsidiarity“.
3. Zaväzuje sa bezpodmienečne dodržiavať základné hodnoty ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a ľudské práva, ako aj ciele EÚ, vrátane snáh o vytvorenie ešte užšieho zväzku národov Európy, ako sa to stanovuje v zmluvách a v Charte základných práv EÚ.
4. Poukazuje na skutočnosť, že ohlásená prvoradá úloha decentralizovaných územných orgánov stanovená v Lisabonskej zmluve sa z hľadiska zásady subsidiarity a účasti na legislatívnom procese EÚ zatiaľ neuplatnila v praxi. Územné orgány sú tak naďalej takmer vždy konečnými vykonávateľmi politík EÚ, a nie zmysluplnými protagonistami ich prípravy, najmä pokiaľ ide o legislatívny proces.
5. Pripomína, že vytvorenie politík a inštitúcií EÚ nie je cieľom samo o sebe, ale že musia slúžiť občanom, ak sa pomocou nich majú dosiahnuť celkové ciele a udržať hodnoty Európskej únie, a zdôrazňuje, že tieto inštitúcie a politiky sú založené na kompromisoch potrebných na vyváženie rozličných záujmov a názorov a odrážajú výsledok demokratického procesu. Dúfa preto, že pri hľadaní čo najväčšieho konsenzu nebudú prevládať redukujúce kompromisy, ale budú sa presadzovať politické riešenia založené na spoločnej solidarite, ktorá je základnou zásadou zjednotenej Európy, a to aj na prekonanie súčasného skepticizmu a obnovenie dôvery občanov v európsky projekt.
6. Ako politické zhromaždenie EÚ združujúce regionálnych a miestnych zástupcov je presvedčený o tom, že je dôležité prijímať rozhodnutia čo najbližšie k občanom a na základe spoločných právomocí na úrovni EÚ, čo je spôsob ako zlepšiť schopnosť každého občana EÚ vziať svoj osud do vlastných rúk.

7. Zdôrazňuje, že hospodárska, sociálna a územná súdržnosť v EÚ má rozhodujúci význam, a podčiarkuje, že účinný a vyvážený hospodársky a sociálny rozvoj je predpokladom zmenšovania rozdielov medzi regiónmi EÚ. Politika súdržnosti je v tejto súvislosti politikou, ktorá najpriamejšie umožňuje účasť miestnych a regionálnych samospráv na európskom integračnom procese a budovaní solidarity a na miestnej a regionálnej úrovni ukazuje prínosy členstva v EÚ. Politika súdržnosti je zásadnou politikou EÚ, ktorá sa vyznačuje osobitnou európskou pridanou hodnotou. Výbor preto rozhodne odmieta akýkoľvek scenár budúcnosti EÚ, ktorý by obmedzoval politiku súdržnosti alebo ju dokonca úplne odstránil a vyjadruje svoje zdesenie nad tým, že v oficiálnom dokumente Komisie sa o takejto možnosti vôbec uvažuje.

8. Chápe, že scenáre predstavené v bielej knihe sú varovaním, poukazujú na riziká a príležitosti pre EÚ a sú výstrahou, že žiadnu časť takzvaného *aquis* nemožno brať ako samozrejmosť. Zdôrazňuje, že diskusia o rýchlosti alebo intenzite európskej integrácie by nemala odvádzať pozornosť od skutočnosti, že ozajstnou výzvou je zabrániť viacsmernej Európe. Je presvedčený, že sa treba sústrediť na jednotu a rešpektovanie rôznorodosti a miestnych osobitostí, ktoré sú potrebné na zabezpečenie udržateľnej budúcnosti pre všetkých občanov EÚ.

9. Zdôrazňuje, že jedným z jedinečných aspektov Európskej únie je viacúrovňová štruktúra riadenia a vyslovuje poľutovanie nad tým, že v bielej knihe tento aspekt nenašiel uznanie. Takisto vyjadruje poľutovanie nad tým, že v bielej knihe nie je predstavený územný vplyv jednotlivých scenárov. Vyzdvihuje skutočnosť, že mestá a regióny ako celok sa tešia väčšej dôvere občanov. Preto je presvedčený, že občania a ich nádeje, očakávania a obavy musia byť v centre každej politickej činnosti a zdôrazňuje, že akékoľvek diskusie o budúcnosti Európskej únie a reformy, ktoré budú ich výsledkom, musia smerovať zdola nahor a zahŕňať všetky úrovne správy a riadenia. Pripomína však, že vo všetkých etapách rozhodovania v EÚ musí postup a duch metódy Spoločenstva prevažovať nad „medzivládny“ prístupom.

10. Súhlasí s kľúčovými prioritnými oblasťami uvedenými v bielej knihe a Rímskej deklarácii a je hlboko presvedčený, že Európska komisia ako nadnárodný strážca zmlúv EÚ a inštitúcia poverená presadzovaním všeobecného záujmu Európskej únie by mala predložiť podrobné návrhy k týmto oblastiam. Je ochotný dať svoju politickú odpoveď a predložiť návrhy z miestneho a regionálneho pohľadu.

11. S cieľom umožniť silnejšiu európsku zastupiteľskú a participatívnu demokraciu požaduje revíziu a zjednodušenie európskej iniciatívy občanov. Zdôrazňuje, že je potrebné uložiť Európskej komisii právny záväzok nielen preskúmať, ale tiež otvoriť rozpravu s následným hlasovaním v Rade EÚ a Európskom parlamente o úspešnej európskej iniciatíve občanov, ktorá získa 1 milión podpisov, a navrhuje preskúmať ďalšie spôsoby, ako uľahčiť využívanie účasti na rozhodovacom procese EÚ⁽¹⁾.

12. Vyzdvihuje viaceré prvky, ktoré sú mimoriadne dôležité pri definovaní dôveryhodného a ambiciózneho scenára budúcnosti Európskej únie z pohľadu regiónov a miest:

12.1 aktívne európske občianstvo, ktoré nabáda k výmenám a spolupráci s občanmi a občanov navzájom a má podporiť európsku identitu a zmysel pre zodpovednosť za európsky projekt;

12.2 uplatňovanie zásad partnerstva, viacúrovňového riadenia a subsidiarity vo všetkých oblastiach politiky, a tiež podporu vzájomnej spolupráce všetkých častí spoločnosti, aby sa vytvorila demokratickejšia, účinnejšia a zreformovaná EÚ;

12.3 posilnenie sociálneho rozmeru EÚ a hospodárskej a menovej únie; očakáva, že legislatívny návrh európskeho piliera sociálnych práv umožní, aby sa riešili pracovné práva a pracovná mobilita na meniacom sa trhu práce, pričom sa zároveň zohľadní zásada subsidiarity; tento návrh by nemal mať len nezáväzný charakter a dopĺňať platné *aquis*, ale mal by obsahovať rovnako dôrazné opatrenia, ako sú opatrenia prijaté pre hospodársku a menovú úniu, čo prispeje k tomu, aby občania čoraz viac vnímali EÚ ako sociálnejšiu a schopnú riešiť ich problémy;

⁽¹⁾ Uznesenie na tému Zlepšenie fungovania Európskej únie: Lisabonská zmluva a ďalšie dokumenty (RESOL-VI/005).

12.4 plne zodpovedná a transparentná EÚ, v ktorej sú občania schopní jasne rozoznávať, kto je politicky zodpovedný za rozhodnutia prijímané v Európskej únii a v ktorej všetky úrovne verejnej správy preberajú svoj diel zodpovednosti za prijímanie a uplatňovanie rozhodnutí;

12.5 komplexná, primerane financovaná, dlhodobá a dôveryhodná stratégia na dosiahnutie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a konvergencie medzi regiónmi v EÚ, na posilnenie jej základov a zaistenie sociálnej konvergencie smerom zdola nahor, ktorej základným kameňom je bezpečnosť ľudí, stratégia, ktorá ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja zahŕňa do krátkodobých a strednodobých programov EÚ a vykonávacích opatrení v súlade s parametrami programu udržateľného rozvoja do roku 2030;

12.6 väčšie zapojenie regiónov do európskeho rozhodovacieho procesu (legislatívnych príprav a politického rozhodovania, ako aj vykonávania a šírenia), ktoré je predpokladom úspešnej a skutočnej európskej integrácie a zväčšenia dôvery európskych občanov. Preto je vhodné, aby sa pri príprave obnoveného európskeho politického a inštitucionálneho rámca zväžila aj možnosť vytvoriť reprezentatívnu legislatívnu komoru regiónov a územných samospráv;

12.7 sociálna EÚ, ktorá podporuje rovnosť medzi ženami a mužmi, presadzuje práva a rovnaké príležitosti pre všetkých a bojuje proti nezamestnanosti, diskriminácii, sociálnemu vylúčeniu a chudobe; EÚ, v ktorej dostanú mladí ľudia najlepšie vzdelanie a najlepšiu odbornú prípravu, a budú môcť študovať a nájsť pracovné príležitosti na celom kontinente; EÚ, ktorá chráni naše kultúrne dedičstvo a podporuje kultúrnu rôznorodosť;

12.8 inovatívnu, digitálnu a podnikateľskú Európu s mestami a regiónmi, ktoré pôsobia ako katalyzátory a umožňujú vytvárať nové pracovné miesta a udržateľný rast, hlavne pre mladých ľudí;

12.9 rozpočet EÚ založený na skutočných vlastných zdrojoch, ktorý bude zodpovedať ambíciám EÚ a upevní úlohu verejných a súkromných investícií pri podpore rastu a tvorbe pracovných príležitostí pre občanov EÚ;

12.10 prehlúbenejšia, spravodlivejšia a inkluzívnejšia Európska menová únia vybavená potrebnými politickými nástrojmi na predchádzanie asymetrickým otrasom a podporujúca sociálnu, hospodársku a územnú súdržnosť vrátane fiškálnej kapacity, ktorá bude dopĺňať rozpočet EÚ;

12.11 plne integrovaný priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti založený na základných právach, úplnej slobode pohybu, spoločnej ochrane vonkajších hraníc a spoločnej migračnej a azylovej politike vychádzajúcej z ľudských práv, ako aj na spoločných záväzkoch vhodných najmä na zvládanie súčasnej situácie v oblasti migrácie;

12.12 zabezpečenie rozsiahlej transparentnosti a demokratickej kontroly na všetkých úrovniach rozhodovania pri dojednávani spravodlivých a vyvážených dohôd o medzinárodnom obchode;

12.13 spoločná zahraničná, susedská a obranná politika v prospech celosvetovej stability a záväzok šíriť hodnoty EÚ, ako aj otvorenosť rozširovaniu pri splnení podmienok, avšak so zohľadňovaním integračnej schopnosti EÚ;

12.14 EÚ, ktorá má blízko k občanom a ktorá im dokáže jasným a zrozumiteľným spôsobom sprostredkovať svoje výsledky a budúce výzvy.

13. Zaväzuje sa, že sa v regiónoch, veľkých i malých mestách a obciach v EÚ bude zasadzovať za proces zdola nahor s účasťou občanov a zvolených zástupcov, ako aj ostatných zainteresovaných strán, aby sa v najbližších mesiacoch zistili ich potreby a očakávania voči EÚ. Zdôrazňuje, že výsledok tohto zisťovania spolu s konkrétnymi odporúčaniami zapracuje do svojho stanoviska na tému „Úvahy o Európe: príspevok miestnych a regionálnych orgánov k úsiliu obnoviť dôveru v Európsku úniu“.

14. Vyzýva preto Európsky parlament, aby pri voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2019 zopakoval postup navrhovania kandidátov na predsedu Európskej komisie politickými skupinami a ponúka svoju pomoc pri zvyšovaní povedomia o tomto postupe a jeho význame prostredníctvom svojej siete miestnych a regionálnych politikov.

15. Je rozhodnutý prispieť k transparentnej a demokratickej inštitucionálnej a politickej reforme v prospech občanov EÚ, pri ktorej sa zohľadní názor rôznych úrovní správy, teda úrovne EÚ a členských štátov, ako aj regionálnej a miestnej úrovne tak, aby sa výsledky mohli predložiť európskym občanom vo voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2019.

16. Zdôrazňuje, že miestne a regionálne samosprávy, ktoré predstavujú úroveň najbližšiu k občanom a ktoré sú hlavným poskytovateľom verejných služieb, musia v rozhodovacom procese EÚ zohrávať význačnejšiu úlohu, pokiaľ má EÚ naďalej pracovať v oblastiach, ktoré patria do právomocí miestnej a regionálnej samosprávy. Vyzýva preto, aby sa pri právnych predpisoch s vplyvom na miestne a regionálne samosprávy vyžadoval jeho súhlas.

17. Pripomína, že pri niektorých zmenách, ktoré môžu občania považovať za prioritné, by sa mohla vyžadovať revízia zmlúv a v takom prípade zdôrazňuje, že sa musí použiť metóda konventu podľa článku 48 ods. 3 a že by v takom konvente mal mať plné zastúpenie.

V Bruseli 12. mája 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA
